

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนและปัจจัยที่มีในการจัดสวัสดิการชุมชนเมืองของชุมชนโค้งรถไฟยมราช เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนเมือง ชุมชนโค้งรถไฟยมราช โดยมีรายละเอียดการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือวารสาร สารสนเทศ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การศึกษาภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Focus group) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโค้งรถไฟยมราช กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มสวัสดิการชุมชนเมืองในชุมชนโค้งรถไฟยมราช จำนวน 183 คน มีขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ดังนี้

1) ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 123 ราย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปรียบเทียบอัตราส่วนกับขนาดประชากรที่อยู่ในกลุ่มสวัสดิการต่าง ๆ ของชุมชนโค้งรถไฟยมราช โดยใช้ตารางของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2547, น. 129) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 183 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงเท่ากับ 123 ราย

2) ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้เครื่องมือในการศึกษา ประกอบด้วย

1) การใช้เครื่องมือแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของประชากร การเป็นสมาชิกองค์กรสวัสดิการชุมชนเมือง ระดับความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนเมืองของชุมชน โค้งรถไฟยมราช และแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนเมือง

2) การใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Focus group) เป็นเครื่องมือ ซึ่งการสัมภาษณ์เชิงลึก ต้องอาศัยความสัมพันธ์และความคุ้นเคยระหว่างผู้ศึกษาและชุมชน เพื่อสะดวกในการดำเนินการ ตามกระบวนการขั้นตอนต่างๆ จึงคัดเลือกประชากรที่ศึกษาจากความสมัครใจของชุมชนในการศึกษา โดยมีผู้นำกลุ่ม/องค์กรชุมชน และสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ จำนวน 15 คน

ในการศึกษานี้ มีกระบวนการขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ขอความร่วมมือสำนักบริการสวัสดิการสังคม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนบุคลากรในการดำเนินการเก็บข้อมูล

1.2 เตรียมพื้นที่พบปะผู้นำชุมชน และแกนนำในชุมชน ชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงาน

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประชุมผู้นำ แกนนำ ประชาชนในชุมชนอย่างเป็นทางการเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และแนวทางในการดำเนินการ และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสมัครใจ จำนวน 15 ราย

2.2 จัดทำข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน ลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจและการเมืองในชุมชน

2.3 ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

2.4 ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 123 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของชุมชนโครงสร้างพื้นฐานชุมชนทางกายภาพ ประชากร สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

2) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นทางการ/ไม่เป็นทางการ

3) รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ส่วนที่ 2 การเป็นสมาชิกองค์กรสวัสดิการชุมชน ได้แก่ สถานภาพการเป็นสมาชิก และการรับบริการของกลุ่มสวัสดิการชุมชนประเภทต่างๆ

ส่วนที่ 3 ระดับความต้องการรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนเมืองของชุมชนไค้งรถไฟยมราช

ส่วนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนเมืองใน 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วม ผลประโยชน์ตอบแทน และการประสานงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีจากข้อมูลทั่วไปของชุมชน และการสัมภาษณ์เชิงลึก
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ จัดระเบียบของรหัส และนำไปประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์คำนวณระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์ระดับคะแนนเฉลี่ย ปรากฏดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง อยู่ในระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

การนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางข้อมูลสถิติประกอบการพรรณนา แบ่งเป็น 6 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสมาชิกภาพในกลุ่มสวัสดิการชุมชนเมืองในชุมชนโค้งรถไฟยมราช

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความต้องการจัดสวัสดิการชุมชนเมืองในชุมชนโค้งรถไฟ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ระดับของทัศนคติของสมาชิกกลุ่มสวัสดิการชุมชนเมืองต่อแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนเมืองในชุมชนโค้งรถไฟยมราช ใน 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านการประสานงาน

ส่วนที่ 5 การอภิปรายผลการศึกษา

